

Köszöntőbeszéd a magyar nyelv hetének nyitóünnepségén*

Hölgyeim és Uraim, anyanyelvünkben kedves
Testvéreink!

Juhász Judit

Nagy öröm itt lenni, Szabadkán! Mert az elmúlt évtizedekben a délvidéki magyarság számomra rendkívül jelentős gondolkodói ugyancsak alakították világlátásomat, befolyásolták közérzetemet, formálták értékválasztásomat. Amikor megpróbáltam összeírni, hányan is vannak, húsznál abbahagytam. Ennyi nevet mégsem sorolhatok fel egy köszöntőben, ráadásul bizonyosan kimaradnának legalább ugyanannyian. Így hát annyit választottam ki közülük, ahány betűt az *anyanyelv* szavunk tartalmaz. Kilencet. Ács Károly, Ágoston Mihály, Bata János, Bogdán József, Gubás Jenő, Hódi Éva, Hódi Sándor, Hornyik Miklós, Mirnics Károly, Tari István, Vajda Gábor... De abba kell hagynom, hiszen máris tizenegynél tartok. És itt meg kell állnom. Rájuk és mindazokra gondolok, akiknek felkavaró, megrázó írásaiból erőt meríthetnek és felelősségérzetet tanulhatnak az anyanyelvükhöz hűségesek. „Majd vall rólad, ha van mit, fiad – a vers” – figyelmeztet Szabadka szülötte, Ács Károly. Hiszen amiként *A magyar költő* című versében Tari István írja: „Más nem, csak a nyelve maradt neki.”

Tisztelt jelenlévők, kedves vendéglátóink, nagyra becsült előadóink és közreműködők!

Amikor közösségünk, az Anyanyelvápolók Szövetsége nevében tisztelettel, szeretettel köszöntöm Önöket, mindenekelőtt legfőbb erőforrásunkat és eszményünket hangsúlyozom: *a teljes magyar nyelvközösségben gondolkodunk!* Lelkünk mélyéből fakad ez a törekvés Kazinczy Ferenc intelmét követve: „A hazai nyelv a nemzeti szeretetnek legszorosb kapcsa még azoknál is, kiknek nemzetek különböző részekre szaggattott, s egy testet többé nem tészén.”

Örökölt feladatunk, hogy összefogjuk, és segítsük a Kárpát-medence anyanyelvi mozgalmait, és elkötelezett, jó társakat találjunk küldetésünk teljesítéséhez. A magyar nyelv hete immár 57. alkalommal induló rendezvénysorozata törekvéseink beszédes és vonzó példája lehet: tavaly a felvidéki Somorján indítottuk útjára, idén Szabadkán kezdjük anyanyelvünk ünneplését. Az anyaországi pátyi bölcsőde családi foglalkozásától az óbecsei színházi előadásig, a tatányai irodalmi kávéháztól az Újvidéki Egyetem tudományos előadásain keresztül a budapesti Egyetemi Anyanyelvi Napokig fiatalok és idősek gyűlnek össze, hogy elmélkedjenek, tanuljanak, vetélkedjenek anyanyelvünkön, anyanyelvünkről. *Fiatalok és idősek* váltanak szót egymással, nem véletlenül állítottuk éppen ezt a gondolatot az idei események középpontjába: *A nyelv a nemzedékek kézfogása*. Amiként a 2023-as felhívásunkban meghirdettük: „A nyelv múltját és jövőjét a nemzedékek egymásba karolása alkotja. A generációk – noha egy nyelvet beszélnek – kialakítják saját nyelvváltozataikat, csoportnyelveiket. [...] Feladata minden generációnak, hogy »saját« nyelvét átadja az utána következőnek, de kötelessége az is, hogy elődei nyelvi szokásai iránt is érdeklődő legyen. [...] Mert anyanyelvünk nem létezne és nem létezhet a nemzedékek kézfogása nélkül.”

Szüleink, nagyszüleink, dédszüleink mindennapi nyelvhasználata kortörténet is, hiszen őseink gondolkodásmódja, sorsának magyar valósága megjelenik szókincsükben, hasonlataikban, szólásaikban, imádságaikban. Nemcsak a literátorok alkotása, hanem a társadalom különböző csoportjaihoz tartozó közemberek mindennapi beszéde is felvillantja megpróbáltatásaik, küzdelmeik morális dimenzióját, spirituális mélységeit, mondandójuk és kifejezőskincsük sajátosságait. A régmúltból is lélegző, holtukban is eleven „szótárai” ők a magyar nyelvnek.

„Azért a népeknek nincs szentebb ereklyéjük és féltetőbb kincsök, mint a nyelvek és híven jegyzett történetök” – írja Bajza József, egyúttal súlyos felelősségünkre figyelmeztet bennünket. Amiként nyelvünk éltetése, úgy történelmünk hiteles megírása is ránk tartozik, a mi gondunk legyen! Hiszen olyan nemzet vagyunk, melynek nyelvterületét féltucat állam között darabolták fel, s a békeóhajtás mindennapi fohászaink között napjainkban a legszorongatóbb. Érdeklődésünk időben és térben tág világra tekint. Ennek jegyében az Anyanyelvápolók Szövetsége egyik eredményes kezdeményezésének, a képzési célzatú Anyanyelvi Akadémiának a programjában néhány héttel ezelőtt, január 27-én és 28-án az Újvidéki Egyetemen több mint ötven fiatal délvidéki újságíró tanácskozott nyelvi-szakmai kérdésekről, ma pedig az Újvidéki Egyetem Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképzőjének épületében indíthatjuk útjára a magyar nyelv hetét.

Amikor tiszteletbeli elnökünk, Grétsy László nyelvész és munkatársai 1967-ben a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat csillagászati hetének sikerén fellelkesülve a magyar nyelvnek is megálmodtak egy hasonló ismeretterjesztő programot, nem remélték, hogy kétgenerációnyi időn át – ha nem is azonos hőfokon és mennyiség-

ben, de – kezdeményezésüknek folyamatosan lesznek hagyományörző követői. Az anyanyelvi mozgalom résztvevői és pártolói jól tudják – hiába az elektronikus eszköztár! –, a tudatos és igényes nyelvhasználat ma is a megmaradásunkhoz nélkülözhetetlen műveltség feltétele. „A műveltség ma – választani tudás”, írta egy helyütt Szent-Györgyi Albert. Igyekszünk erőnk szerint szem előtt tartani a nagy tudós egyszerű és mély értelmű megállapítását. Ahhoz azonban, hogy választani tudjunk, széles választékra van szükség. Szövetségünk és most a magyar nyelv hete éppen ehhez kíván alkalmakat teremteni, hozzájárulni kifejezőskincsünk változatainak, gazdagságának és a tudatos nyelvfejlesztésre való törekvés igényének tudatosításához.

Tisztelt Magyar Nyelvet Ünneplők!

Nagy öröm számunkra, hogy idén a Délvidék ad otthont központi rendezvényeinknek, és Szabadkáról köszönhetjük a világ magyarságát videóközvetítésünk révén. Az április 18-ai záróünnepségig – amelyet a Magyar Nemzeti Múzeum patinás dísztermében tarthatunk –, egy héten át tehát a magyar nyelvet igyekszünk fénykörbe vonni. A *téli esték* című gyönyörű költemény e két sorában ezt írja a mi 200 esztendeje született örökifjú Petőfink: „S mindenik jó szó, mely máskor csak a légből / Röpül tán, most beszáll a szív közepébe.” Miközben megköszönöm kedves vendéglátóink szívéllyességét, azt kívánom, hogy a nemzedékek összetartója, a magyar kultúra legfőbb átörökítője: azaz minden jó szó, amely a magyar nyelv hetén elhangzik, szálljon be a szív közepébe.

* *Elhangzott az Újvidéki Egyetem Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karán 2023. április 11-én.*